

תקן חשבונאות בינלאומי 23

עלויות אשראי

International Accounting Standard 23

Borrowing Costs

גרסה זו כוללת תיקונים הנובעים מתקני דיווח כספי בינלאומיים, אשר פורסמו עד 31 במאי 2023 ומועד תחילתם לא מאוחר מיום 1 לינואר 2024.

תוכן עניינים

החל
מסעיף

תקן חשבונאות בינלאומי 23

עלויות אשראי

1	עיקרון מרכזי
2	תחולה
5	הגדרות
8	הכרה
10	עלויות אשראי הראויות להיוון
	עודף הערך בספרים של הנכס הכשיר על הסכום בר
16	ההשבה
17	תחילת ההיוון
20	השהיית ההיוון
22	הפסקת ההיוון
26	גילוי
27	הוראות מעבר
29	מועד תחילה
30	ביטול תקן חשבונאות בינלאומי 23 (מעודכן 1993)

נספח:

תיקונים לפרסומים אחרים[†]

אישור על ידי הוועדה הבינלאומית של תקן
חשבונאות בינלאומי 23 שפורסם במרס 2007*

בסיס למסקנות*

נספח לבסיס למסקנות:

תיקונים לבסיס למסקנות של פרסומים אחרים*

דעות מנוגדות*

טבלת התאמה*

תיקונים להנחיות של פרסומים אחרים*

* לא תורגם לעברית

[†] בספר זה שולבו התיקונים לתקני דיווח כספי בינלאומיים הנובעים מנספח זה בתקני הדיווח הכספי הבינלאומיים הרלוונטיים.

תקן חשבונאות בינלאומי 23

עלויות אשראי

תקן חשבונאות בינלאומי 23 עלויות אשראי (IAS 23) מפורט בסעיפים 1-30 ובנספח. כל הסעיפים בתקן מחייבים באותה מידה, אך נשמרה תבנית התקן, כפי שהיתה בעת שאומץ על ידי ה-IASB. יש לקרוא את תקן חשבונאות בינלאומי 23 בהקשר לעיקרון הליבה שלו ולבסיס למסקנות, להקדמה לתקני דיווח כספי בינלאומיים ולמסגרת המושגית לדיווח כספי. תקן חשבונאות בינלאומי 8 מדיניות חשבונאית, שינויים באומדנים חשבונאיים וטעויות, מספק בסיס לבחירה ויישום של מדיניות חשבונאית בהעדר הנחיות מפורשות.

עיקרון מרכזי

1. עלויות אשראי שניתן ליחסן במישרין לרכישה, להקמה או לייצור של נכס כשיר מהוות חלק מהעלות של אותו נכס. עלויות אשראי אחרות מוכרות כהוצאה.

תחולה

2. ישות תיישם תקן זה בטיפול חשבונאי בעלויות אשראי.
3. התקן אינו דן בעלות בפועל או בעלות הגלומה (imputed) של ההון, לרבות של הון בכורה שאינו מסווג כהתחייבות.
4. ישות אינה נדרשת ליישם את התקן על עלויות אשראי שניתן ליחסן במישרין לרכישה, להקמה או לייצור של:
 - (א) נכס כשיר הנמדד בשווי הוגן, לדוגמה נכס ביולוגי שבתחולת תקן חשבונאות בינלאומי 41 חקלאות; או
 - (ב) מלאי שמיוצר, או מופק בדרך אחרת, בכמויות גדולות על בסיס חוזר ונשנה.

הגדרות

5. בתקן זה נעשה שימוש במונחים הבאים במשמעות המוגדרת להלן:

עלויות אשראי (*Borrowing costs*) הן ריבית ועלויות אחרות שמתהוות לישות בקשר לקבלת כספים (funds) באשראי.

נכס כשיר (Qualifying asset) הוא נכס שנדרש פרק זמן מהותי כדי להכין אותו לשימוש המיועד שלו או למכירתו.

6. עלויות אשראי עשויות לכלול:

(א) הוצאות ריבית שחושבו תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית כמתואר בתקן דיווח כספי בינלאומי 9 מכשירים פיננסיים;

(ב) [בוטל]

(ג) [בוטל]

(ד) ריבית המתייחסת להתחייבויות חכירה שהוכרו בהתאם לתקן דיווח כספי בינלאומי 16 חכירות; וכן

(ה) הפרשי שער הנובעים מאשראי במטבע חוץ, במידה שהם נחשבים כתיאום לעלויות ריבית.

7. בהתאם לנסיבות, נכסים כלשהם מהנכסים הבאים יכולים להיות נכסים כשירים:

(א) מלאי

(ב) מתקני ייצור

(ג) תחנות כוח (power generation)

(ד) נכסים בלתי מוחשיים

(ה) נדל"ן להשקעה

(ו) צמחים מניבים.

נכסים פיננסיים ומלאי שמיוצר, או מופק בדרך אחרת, בפרק זמן קצר, אינם נכסים כשירים. נכסים שבעת רכישתם מוכנים לשימוש המיועד שלהם או למכירתם, אינם נכסים כשירים.

8. ישות תהווה עלויות אשראי הניתנות לייחוס במישרין לרכישה, להקמה או לייצור של נכס כשיר כחלק מהעלות של אותו נכס. ישות תכיר בעלויות אשראי אחרות כהוצאה בתקופה שבה הן מתהוות לישות.

9. עלויות אשראי הניתנות לייחוס במישרין לרכישה, להקמה או לייצור של נכס כשיר נכללות בעלות של אותו נכס. עלויות אשראי כאלה מהווות כחלק מהעלות של הנכס כאשר צפוי שכתוצאה מהן ינבעו הטבות כלכליות עתידיות לישות והעלויות ניתנות למדידה באופן מהימן. כאשר ישות מיישמת את תקן חשבונאות בינלאומי 29 דיווח כספי בסביבות כלכליות היפר-אינפלציוניות, הישות מכירה כהוצאה בחלק מעלויות האשראי שמפצה בגין האינפלציה במהלך אותה תקופה בהתאם לסעיף 21 לאותו תקן.

עלויות אשראי הראויות להיוון

10. עלויות האשראי שניתן לייחסן במישרין לרכישה, להקמה או לייצור של נכס כשיר הן אותן עלויות אשראי אשר היו נמנעות אילו היציאה בגין הנכס הכשיר לא היתה מבוצעת. כאשר ישות לווה כספים במיוחד כדי להשיג נכס כשיר מסוים, עלויות האשראי שקשורות במישרין לנכס הכשיר הזה ניתנות לזיהוי בנקל.

11. יתכן שיהיה קשה לזהות קשר ישיר בין אשראי מסוים לבין נכס כשיר ולקבוע את האשראי שאחרת היה ניתן להימנע מקבלתו. קושי זה מתעורר, לדוגמה, כאשר פעילות המימון של ישות מתואמת (co-ordinated) באופן מרכזי. קשיים עלולים להתעורר גם כאשר קבוצה משתמשת במגוון של מכשירי חוב כדי ללוות כספים בשיעורי ריבית שונים, ומלווה את הכספים האלה לפי בסיסים שונים לישויות אחרות בקבוצה. סיבוכים נוספים נגרמים על ידי שימוש בהלוואות שנקובות במטבעות חוץ או צמודות אליהם, כאשר הקבוצה פועלת בסביבות כלכליות היפר-אינפלציוניות, וכן כתוצאה מתנודות בשערי חליפין. כתוצאה מכך, קביעת הסכום של עלויות האשראי שניתן לייחס במישרין לרכישה של נכס כשיר, היא קשה ונדרשת הפעלה של שיקול דעת.

12. במידה שישות לווה כספים במיוחד לצורך השגת נכס כשיר, הישות תקבע את הסכום של עלויות האשראי הראויות להיוון לפי עלויות האשראי בפועל אשר התהוו בגין אשראי זה במהלך התקופה, בניכוי כל הכנסה שנבעה מההשקעה הזמנית של אותו אשראי.

13. הסדרי המימון לגבי נכס כשיר יכולים לגרום לכך שישות תקבל כספים באשראי ויתוו לה עלויות אשראי קשורות לפני שכל הכספים או חלקם שימשו ליציאות בגין הנכס הכשיר. בנסיבות אלה, לעתים קרובות, הכספים מושקעים באופן זמני עד למועד שבו הם יישמשו ליציאה בגין הנכס הכשיר. כדי לקבוע את הסכום של עלויות האשראי הראויות להיוון במהלך תקופה, כל הכנסה מהשקעות כספים אלה מנוכה מעלויות האשראי שהתהוו.

14. במידה שישות לווה כספים באופן כללי ומשתמשת בהם להשגת נכס כשיר, הישות תקבע את הסכום של עלויות האשראי הראויות להיוון על ידי ייחוס שיעור היוון ליציאות בגין נכס זה. שיעור ההיוון יהיה הממוצע המשוקלל של עלויות האשראי המתאימות לכלל האשראי של הישות שקיים (outstanding) במהלך התקופה. אולם, ישות לא תכלול בחישוב זה עלויות אשראי המתאימות לאשראי שהתקבל במיוחד כדי להשיג נכס כשיר עד שכל הפעולות הדרושות להכנת הנכס לשימוש המיועד או למכירתו הושלמו. הסכום של עלויות האשראי שישות מהוונת במהלך תקופה לא יעלה על הסכום של עלויות האשראי שהתהוו לה באותה תקופה.

15. בנסיבות מסוימות, ראוי לכלול את כל האשראים של החברה האם ושל חברות הבנות שלה בחישוב ממוצע משוקלל של עלויות האשראי; בנסיבות אחרות, ראוי שכל חברה בת תשתמש בממוצע משוקלל של עלויות האשראי שהתהוו בגין האשראי שלה.

עודף הערך בספרים של הנכס הכשיר על הסכום בר ההשבה

16. כאשר הערך בספרים או העלות הסופית החזויה של הנכס הכשיר עולה על הסכום בר ההשבה שלו או על שווי המימוש נטו שלו, הערך בספרים מופחת (written down), או נמחק (written off), בהתאם לדרישות של תקני חשבונאות אחרים. בנסיבות מסוימות, הסכום של הורדת הערך או המחיקה מוחזר (written back) בהתאם לתקנים האחרים האלה.

תחילת ההיוון

17. ישות תתחיל להוון עלויות אשראי כחלק מעלותו של נכס כשיר במועד תחילת ההיוון. מועד תחילת ההיוון הוא המועד שבו ישות מקיימת לראשונה את כל התנאים הבאים:

(א) מתהוות לה יציאות בגין הנכס;

(ב) מתהוות לה עלויות אשראי; וכן

(ג) היא מבצעת פעילויות הנדרשות לשם הכנת הנכס לשימוש המיועד או למכירתו.

18. יציאות בגין נכס כשיר כוללות רק אותן יציאות שהביאו לתשלומי מזומנים, להעברות נכסים אחרים או לנטילת התחייבויות נושאות ריבית. מיציאות אלה יש להפחית תשלומים כלשהם שהתקבלו במהלך התקדמות העבודה ומענקים שהתקבלו בקשר לנכס (ראה תקן חשבונאות בינלאומי 20 הטיפול החשבונאי במענקים ממשלתיים וגילוי לגבי סיוע ממשלתי). הערך בספרים הממוצע של הנכס במהלך תקופה, כולל עלויות אשראי שהונו לפני כן, הוא בדרך כלל קירוב סביר ליציאות שאליהן יש לייחס את שיעור ההיוון באותה תקופה.

19. הפעילויות שנדרשות לשם הכנת הנכס לשימוש המיועד או למכירתו כוללות פעילויות נוספות מעבר להקמה הפיזית של הנכס. הן כוללות עבודה טכנית ומנהלתית שקודמות לתחילת ההקמה הפיזית, כמו הפעילויות הקשורות להשגת היתרים לפני תחילת ההקמה הפיזית. אולם, פעילויות אלה אינן כוללות את ההחזקה של נכס כאשר כלל לא מבוצע ייצור או פיתוח שמשנה את מצבו של הנכס. לדוגמה, עלויות אשראי המתהוות כאשר הקרקע היא בפיתוח מהוונות בתקופה שבה מבוצעות הפעילויות שקשורות לפיתוח. אולם, עלויות אשראי המתהוות כאשר קרקע שנרכשה למטרת בנייה מוחזקת ללא פעילות פיתוח קשורה כלשהי, אינן כשירות להיוון.

השהיית ההיוון

20. ישות תשהה היוון עלויות אשראי במהלך תקופות ממושכות שבהן היא משהה את הפיתוח הפעיל של נכס כשיר.

21. עלויות אשראי עשויות להתהוות לישות במהלך תקופה ממושכת שבה היא משהה את הפעילויות שנדרשות לשם הכנת נכס לשימוש המיועד או למכירתו. עלויות כאלה הן עלויות החזקת נכסים שהושלמו בחלקם ואינן כשירות להיוון. אולם, ישות בדרך כלל לא תשהה היוון עלויות אשראי בתקופה שבה היא מבצעת עבודה טכנית ומנהלתית מהותית. ישות גם לא תשהה היוון עלויות אשראי כאשר עיכוב זמני הוא חלק הכרחי מתהליך הכנת הנכס לשימוש המיועד או למכירתו. לדוגמה, ההיוון נמשך במהלך התקופה הממושכת שבה מפלסי מים גבוהים מעכבים בנייה של גשר, אם מפלסי מים גבוהים נפוצים במהלך תקופת ההקמה באזור הגיאוגרפי הנדון.

הפסקת ההיוון

22. ישות תפסיק להוון עלויות אשראי כאשר באופן מהותי כל הפעילויות הנדרשות לשם הכנת הנכס הכשיר לשימוש המיועד או למכירתו הושלמו.
23. בדרך כלל, נכס מוכן לשימוש המיועד או למכירתו כאשר ההקמה הפיזית של הנכס הושלמה, אף אם עבודה מנהלתית שגרתית ייתכן שעדיין נמשכת. אם נותרו שינויים מזעריים בלבד, כגון עיצוב (decoration) של מבנה לפי המפרט של הרוכש או של המשתמש, הדבר מצביע על כך שבמהות כל הפעילויות הושלמו.
24. כאשר ישות משלימה בחלקים את ההקמה של נכס כשיר, וכל חלק ניתן לשימוש בעוד שההקמה של חלקים אחרים נמשכת, הישות תפסיק להוון עלויות אשראי על חלק כלשהו כאשר היא משלימה במהות את כל הפעילויות הנדרשות להכנת חלק זה לשימוש המיועד או למכירתו.
25. פארק עסקים המורכב ממספר בניינים, אשר כל אחד מהם ניתן לשימוש בנפרד, הוא דוגמה לנכס כשיר, שכל חלק שלו ניתן לשימוש בעוד שההקמה של חלקים אחרים נמשכת. דוגמה לנכס כשיר שצריך להיות מושלם לפני שניתן יהיה להשתמש בחלק כלשהו היא מפעל תעשייתי הכולל מספר תהליכים המבוצעים בזה אחר זה (in sequence) בחלקים שונים של המפעל באותו האתר, כגון מפעל לייצור פלדה.

גילוי

26. ישות תיתן גילוי לפרטים הבאים:
- (א) סכום עלויות האשראי שהונו במהלך התקופה; וכן
- (ב) שיעור ההיוון ששימש לקביעת סכום עלויות האשראי הראויות להיוון.

הוראות מעבר

27. כאשר יישום תקן זה מהווה שינוי במדיניות חשבונאית, ישות תיישם תקן זה על עלויות אשראי המתייחסות לנכסים כשירים אשר מועד תחילת ההיוון שלהם הוא מועד התחילה של תקן זה או מועד מאוחר יותר.

28. אולם, ישות רשאית לבחור בכל מועד שקודם למועד התחילה של תקן זה וליישם את התקן על עלויות אשראי המתייחסות לכל הנכסים הכשירים אשר מועד תחילת ההיוון שלהם הוא אותו מועד או מועד מאוחר יותר.

28א. שיפורים שנתיים לתקני דיווח כספי בינלאומיים מחזור 2015-2017, שפורסם בדצמבר 2017, תיקן את סעיף 14. ישות תיישם תיקונים אלה לעלויות אשראי שהתהוו בתחילת תקופת הדיווח השנתית, או לאחר תחילת תקופת הדיווח השנתית, שבה הישות מיישמת לראשונה תיקונים אלה.

מועד תחילה

29. ישות תיישם תקן זה לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2009 או לאחריו. יישום מוקדם יותר מותר. אם ישות מיישמת תקן זה לתקופה המתחילה לפני 1 בינואר 2009, עליה לתת גילוי לעובדה זו.

29א. סעיף 6 עודכן בעקבות שיפורים לתקני דיווח כספי בינלאומיים שפורסם במאי 2008. ישות תיישם את התיקון לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 לינואר 2009 או לאחריו. יישום מוקדם יותר מותר. אם ישות מיישמת תיקון זה לתקופה מוקדמת יותר, עליה לתת גילוי לעובדה זו.

29ב. תקן דיווח כספי בינלאומי 9, כפי שפורסם ביולי 2014, תיקן את סעיף 6. ישות תיישם תיקון זה כאשר היא מיישמת את תקן דיווח כספי בינלאומי 9.

29ג. תקן דיווח כספי בינלאומי 16, שפורסם בינואר 2016, תיקן את סעיף 6. ישות תיישם תיקון זה כאשר היא מיישמת את תקן דיווח כספי בינלאומי 16.

29ד. שיפורים שנתיים לתקני דיווח כספי בינלאומיים מחזור 2015-2017, שפורסם בדצמבר 2017, תיקן את סעיף 14 והוסיף את סעיף 28א. ישות תיישם תיקונים אלה לתקופות דיווח שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2019 או לאחריו. יישום מוקדם יותר מותר. אם ישות מיישמת תיקונים אלה מוקדם יותר, עליה לתת גילוי לעובדה זו.

ביטול תקן חשבונאות בינלאומי 23 (מעודכן 1993)

30. תקן זה מחליף את תקן חשבונאות בינלאומי 23 עלויות אשראי שעודכן בשנת 1993.

